

ekonomi, işletmecilik, pazarlama, kitle haberleşme araçları konularına da yer verir. Eserde turizm, işletmeler ve bu işletmelerin birbiriyle ve dış çevreleriyle etkileşim halinde olan canlı varlıklar olarak tanımlanır. Bir diğer eseri olan “Turizm Ekonomisi ve İşletmeciliği” adlı kitabında, günlük yaşamda insan üzerinden yola çıkılarak insanların değişen koşullarda daha çok tatile ihtiyaçları olduğu ve çalışmanın “tatile imkân yaratan kâbus” olduğu ana fikrinden yola çıkarak turizm ekonomisinin işleyişine açıklık getirilir. Kitabında ayrıca, turizm pazarlaması ve politikası ve turizmin sosyal yönlerinden de bahsedilir.

Göksan, sadece akademik alanda değil, aynı zamanda ticari alanda da turizm ve Türkiye turizmine önemli katkılarda bulunarak, Ege Bölgesi'nin ilk seyahat acentesini kurar ve uzun yıllar faaliyetine devam eder. Egetur Seyahat Acentesi'nin sahibi olarak ticari alanda aktif olduğu yıllar boyunca çeşitli ödüllere layık görülen Göksan, 1972, 1973 ve 1975 yıllarında Turizm Bakanlığı tarafından Türkiye'ye döviz getirmedeki başarısından dolayı “Teşekkür Belgesi”, 1975, 1978, 1979, 1980 ve 1991 yıllarında ülkeye kazandırdığı döviz için “Madalya”, 1980, 1981 ve 1982 yıllarında ise vergi ödemedeki başarısından dolayı “Berat” ve “Takdirname” almaya hak kazanır. Turizmin gelişmesine katkıda bulunmak için de Ocak 1978 döneminde Ege Turizm Derneği'ne üye olur. Dernekte hızla yükselerek dört yıldan uzun bir süre için derneğin yöneticiliğini üstlenir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ergun Göksan, iş yaşantısında ve akademik dünyada edindiği bilgi ve deneyimi ile Türkiye'de turizmin ilk zamanlarında bu alanda son derece kısıtlı olan bilgi ve yetişmiş eleman açığının kapatılmasında önemli rol oynar. İş yaşamında sektöre öncü olarak yeni acentelerin kurulmasının yolunu açan Göksan, değerli bir bilim insanı olarak geriye bıraktığı eserleri, ortaya koyduğu fikirleri, babacan tavır ve davranışları, içi sürekli gülen gözleri, beyefendiliği ve kendine özgü üslup ve tavırlarıyla, her zaman hatırlanacak bir özelliğe sahip olur. Göksan, 10 Temmuz 1995 tarihinde aramızdan ayrılır.

KAYNAKÇA

- Göksan, E. (1968). *Turizm Ekonomisi ve İşletmeciliği*. İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası.
- Göksan, E. (1978). *Turizmoloji*. İzmir: Uğur Ofset.
- Düdek. Ş. <http://www.hurriyet.com.tr/cesme-festivali-nin-mimari-cok-aci-gercekleri-acikladi-18292258>, Erişim tarihi: 21 Mart 2016.
- Yaşadığımız Günler Geceler. <http://www.bizimizmir.net/?page=haberayrinti&cat=23901>, Erişim tarihi: 21 Mart 2016.
- Türkmen. H. <http://www.milliyet.com.tr/anlamlı-karar-mi-guldurmeyin-beni-hamdi-turkmen/egelyazar/day/20.11.2012/1629677/default.htm>, Erişim tarihi: 21 Mart 2016.
- Uslu. G. <http://www.yeniasir.com.tr/sarmasik/2011/07/24/izmirli-olmak-bana-kivanc-verdi>, Erişim tarihi: 21 Mart 2016.
- Mehmet Alper NİSARİ, Öğr. Gör., Ege Üniversitesi, Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Çeşme, İzmir.
E-posta: mehmet.alper.nisari@ege.edu.tr
- Adnan TÜRKSOY, Prof. Dr., Ege Üniversitesi, Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Çeşme, İzmir.
E-posta: adnan.turksoy@ege.edu.tr

Orhan İçöz: Yenilikçi, Sabırlı ve Titiz Bir Kişilik

Özgür Devrim YILMAZ
Dokuz Eylül Üniversitesi
İşletme Fakültesi

GİRİŞ

Bu yazımda henüz üniversite birinci sınıf öğrencisiyken tanıştığım (1998) ve daha sonra akademik kariyerime başlamam ile birlikte uzun yıllar farklı derslerinde asistanlığını yaptığım ve aynı zamanda yüksek lisans dönemimde tez danışma-

nım olan Prof. Dr. Orhan İçöz'ü tanıtmaya çalışacağım. Turizm akademisyenlerine ilişkin portre çalışmaları çerçevesinde bu görevin bana verilmesinden duyduğum mutluluğu öncelikle paylaşmak isterim. Portre yazma önerisi bana ulaştığında ilk düşündüğüm, kendisini gerek kişiliği

ve karakteri gerekse akademik çalışmaları açısından çok iyi tanımamı. Ancak derinlemesine bir araştırma yapmaya başladıktan sonra, İçöz'ün hem turizm alanına hem de bu alanda akademik kariyer yapan kişilere katkısının beklediğimden de fazla olduğunu fark ettim.

İçöz'ün, turizm alanına katkılarının ilki, hiç kuşkusuz, alana ilişkin yaptığı akademik yayınlardır. Özellikle ulusal düzeyde yayınlanan kitapları bugünün çoğu akademisyenin öğrenimleri boyunca faydalandığı ve halen derslerinde kullandıkları temel eserlerin başında gelir. Diğer önemli katkısı ise bugüne kadar yetiştirdiği, çalışmalarına öncülük ettiği ve akademik birikimlerine katkı sağladığı akademisyenlerdir. Halen görev yaptığım Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü'nü düşündüğümde, gerek burada akademik yaşamına devam eden meslektaşlarımın, gerekse özellikle Doktora öğrenimini bu bölümde tamamlamış ve farklı üniversitelerde görev yapan arkadaşlarımın hemen hepsinin akademik yaşamlarında önemli bir yer tutar. Kimi zaman derslerinde asistanlığını yürüttüğümüz bir öğretim elemanı, kimi zaman Doktora derslerimizi yürüten bir öğretim üyesi, kimi zaman tez danışmanı, kimi zaman ise bölüm başkanı ve dekan olarak karşılaştığımız İçöz'ün, bu yazıyı okuyan birçok kişi üzerinde de önemli izler bırakmış olduğunu tahmin ediyorum.

Alana ve akademiye katkılarının yanı sıra; İçöz'ün akademik yaşamım boyunca hep aklımda tuttuğum bir diğer özelliği ise titiz çalışma disiplinine sahip, sabırlı ve yardımsever yönüdür. Derslerde öğrencilerine verdiği ödevlerden, iş yaşamının diğer alanlarında ve özellikle tez danışmanlığımı yürüttüğü dönemde fark ettiğim bu titiz ve özenli çalışma yönü, İçöz'ün her akademisyene örnek olması gereken bir özelliğidir. Sürekli yenilik arayışında olması nedeniyle, gençleri de yeni girişimlere teşvik etmeyi seven, detaycı, doğa dostu karakterini ve pek bilinmemesine karşın karakalem ve sulu boya resim yeteneğini de not düşmek isterim. Öyle ki, öğrencisi olduğu lisenin düzenlediği mezuniyet eğlencesi için gereken afiş tasarımını yapar ve posterleri el ile tek tek hazırlar. Ayrıca yazının ilerleyen bölümlerinde yer verilecek olan "Turizm İşletmeciliği Dergisi"nin ilk kapak tasarımı da yine kendisi tarafından yapılır.

lümlelerinde yer verilecek olan "Turizm İşletmeciliği Dergisi"nin ilk kapak tasarımı da yine kendisi tarafından yapılır.

ÖZGEÇMİŞİ

Orhan İçöz, Yozgat'ın Sorgun ilçesinde doğar (1956). Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Pazarlama Bölümü'nden mezun olur (1977). Öğrenciliği döneminde, İsveç'e giden akademisyen Erdoğan Bele isminden etkilenecek akademisyen olmaya karar verir. 1416 sayılı yasa ile o dönem Ankara'da açılan sınava girer. Bu sınavı kazanamaz ancak daha sonra sınavın alan ile ilgili olmadığı ve siyasi etkiler ile gerçekleştirildiği gerekçesiyle iptal edildiğini öğrenir. Sınav İzmir'de tekrarlanır. İlk üç arasına girmesine karşın, var olan kontenjanların kullanılmaması nedeniyle tekrar hayal kırıklığı yaşar. Bu hayal kırıklığı, O'nu yıldırılmaz ve akademisyen olma isteğini daha da artırır.

Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi'ne bağlı Aydın Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda asistan olarak akademik yaşamına başlar (1978). Yüksek Lisans derecesini Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü'nde Hasan Olalı danışmanlığında yazdığı "Turizm-Çevre Sorunları İlişkisi ve Kuşadası Örneği" adlı tez çalışmasıyla tamamlar (1981). Doktora öğrenimini Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Bölümü'nde Alp Timur danışmanlığında yazdığı "Turizmin Bölgesel Ekonomik Etkileri ve Kuşadası Örneği" adlı tez çalışmasıyla tamamlar (1987). Yüksek Lisans ders aşamasında bir seminerde dinlediği Turgut Var'dan etkilenir ve onu kendisine her zaman örnek alır. "Turizm Talebinin Yapısal Analizi ve Türkiye'ye Yönelik Turizm Talebini Etkileyen Faktörler" adlı özgün Doçentlik çalışması ile Doçent (1991), sonrasında da Profesör (1997) olur. Amerika Birleşik Devletleri Texas A&M Üniversitesi'nde konuk öğretim üyesi olarak görev yapar ve araştırmalarda bulunur (1988-1989). Teorik çalışmaların saha çalışmalarıyla desteklenmesi gerektiğini bu süreçte daha iyi fark eder.

İDARİ GÖREVLERİ

İçöz, akademik çalışmalarının yanı sıra uzun yıllar farklı idari görevlerde bulunur. Bu kapsamda, Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Meslek Yüksek Okulu Müdür Yardımcılığı (1990-1994), İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölüm Başkan Yardımcılığı (1994-1997), Bölüm Başkanlığı (1997-2003) ve İşletme Fakültesi Dekanlığı (2001-2006) görevlerini yürütür. Emekli olması ile birlikte (2006), Yaşar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı (2006-2011) ve Turizm İşletmeciliği Bölüm Başkanlığı (2006-2009) görevini yürütür. Halen aynı üniversitede Turizm Rehberliği Bölüm Başkanlığı görevini devam ettirmektedir.

BİLİME KATKISI

İçöz'ün günümüze kadar çok sayıda ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayınlanan makalesi, bildirisi, kitap ve kitap bölümü, kitap editörlüğü, projesi, tez danışmanlığı ve internet tabanlı dergilerde yazısı bulunmaktadır. Seçilmiş eserler bölümünde bunların bir kısmına yer verilmektedir. Özellikle danışmanlığını yürüttüğü tezler incelendiğinde; bugün farklı akademik unvanlara sahip Metin Kozak, Ebru Günlü, Murat Emeksiz, Kamil Unur, Atilla Akbaba, Gökçe Özdemir ve Burcu Selin Yılmaz gibi birçok akademisyenin İçöz ile bazı çalışmalara imza attığı görülür.

Bilimsel çalışmalarında turizm ekonomisi, turizm pazarlaması, hizmet pazarlaması ve turizm planlaması konularına ayrı bir önem verir. Bu alanlarda öncelikle Türkiye'deki kaynak eksikliğini bir ölçüde gidermeyi amaçlar. Yıllar itibarıyla yayınladığı kitapları gözden geçirerek mümkün olduğunca güncelleştirir. Turizmin ekonomik boyutlarını ve sonuçlarını ayrıntılı bir biçimde ele aldığı "Turizm Ekonomisi" kitabı hem firma ölçeğinde hem de ulusal ekonomi ölçeğinde analizleri içerir. Çalışmalarını sadece bu alanla sınırlı tutmayan İçöz, "Turizm İşletmelerinde Pazarlama – İlkeler ve Uygulamalar" ve "Hizmet Pazarlaması" kitapları ile de literatüre katkı sağlar. Çalışmalarında turizmin de içinde bulunduğu hizmet sektörünün, endüstriyel ürünlere göre çok önemli farklara sahip olduğunu ve bu neden-

le de üretimi ve pazarlanması konusu üzerinde ayrıntılı bir biçimde durulması gerektiğini vurgular.

"Turizm Planlaması" (Turgut Var ve İbrahim İlhan ile ortak çalışma) kitabında ise turizmin çok boyutlu ve beklenmedik olaylardan kolayca etkilenen yönünü vurgulayarak planlanmasındaki zorlukları açıklar. Yine bu konuda derslerinde sürekli vurguladığı gibi "bir planlamanın ekonomik açıdan başarısı, kaynakların korunmasındaki başarıyla ölçülmelidir" görüşünü savunan İçöz, turizm kaynakları korunmadan, sürdürülebilir bir turizm kalkınmasının neden sağlanamayacağını irdeler. İçöz'ün çalışmalarında yer verdiği turizmde sistem yaklaşımının gerekliliğine ilişkin görüşleri ise günümüzdeki birçok toplumsal olayın, faaliyetin ve sorunun da bir sistem içerisinde düşünülerek incelenmesi gerektiğini hatırlatır. Ayrıca, turizm sisteminin çalışma mekanizmasını açıklarken pazarlama ve ekonomi konularını da içine alan bir açıklama yapar. Farklı disiplinlerden örneklerle yapılan bu açıklama ile sistem içindeki unsurlar arasındaki karşılıklı etkileşimi net bir biçimde özetler.

Elbette tüm çalışmaları kısıtlı sayfa sayısında tek tek ele almak mümkün değildir, ancak bu kısımda yer verilebilecek bir başka bilgi de İçöz'ün Ege Üniversitesi Aydın Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu'nda görevli akademisyenler tarafından 1979-1983 yılları arasında aralıksız olarak yayınlanan "Turizm İşletmeciliği Dergisi"ne yaptığı katkısıdır. 1970'li yılların sonlarında öğretim üyeliğine başlayan akademisyenlerin, turizm işletmeciliği alanında bir süreli yayına olan gereksiniminin artmasıyla hazırlık çalışmalarına başlanan dergi, içinde bulunduğumuz döneme kadar üçe ayrılabilen turizm araştırmacıları kuşağının ilk temsilcilerinin yayın organı olarak kabul edilir (İçöz ve Kozak, 1999). Bir dönemin turizm alanında en önemli yayın organı olan dergi incelendiğinde, İçöz'ün derginin yayına başlaması ve devamında birçok konuda destek sağladığı, ilk kapak tasarımını yaptığı ve çok sayıda makalesi ile derginin gelişimine katkıda bulunduğu görülür.

Tüm akademik çalışmalarında okuyucuların konuları mümkün olduğu kadar kolay anlayabil-

mesi için yalın bir dil kullanımına özen gösteren İçöz, yayınlarını hazırlarken o an ulaşılabilen en son kaynaklardan yararlanır. Diğer yandan, bugüne kadar çok sayıda bilimsel kongre, konferans ve sempozyum organizasyonunda görev alarak birçoğunda bilim ve danışma kurulu üyeliği ile alana ilişkin düzenlenen bilimsel etkinliklerde moderatörlük ve oturum başkanlığı görevlerini üstlenir. Turizm alanında yayınlanan çok sayıda bilimsel hakemli dergide de hakem olarak görev yapar.

YÜRÜTTÜĞÜ DERSLER

İçöz, akademik yaşamı boyunca farklı alanlarda çok sayıda ders yürütür. Lisans düzeyinde yürüttüğü dersler arasında; Ekonomi I, Ekonomi II, Turizm Ekonomisi, Turizm Pazarlaması, Hizmet Pazarlaması, Turizm İşletmelerinde Proje Analizi, Turizm ve Seyahat Endüstrisine Giriş, Turizm ve Ulaştırma yer almaktadır. Yüksek Lisans düzeyinde Seyahat İşletmeciliği ve Yönetimi, Turizm Endüstrisi ve Turizm Sistemi, Turizm Pazarlaması, Seyahat ve Turizm Pazar Araştırmaları, Turizm Politikası ve Planlama, İşletme Ekonomisi, Turizmde İnsan Kaynakları Yönetimi derslerini yürüten İçöz; Doktora düzeyinde ise Turizmde Bölgesel Planlama ile Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü Yönetimi derslerini yürütür. Farklı düzeylerde yürüttüğü çok sayıda ders, İçöz'ün değişik disiplinleri bir araya getirebilen yönünü de ortaya koyar.

ÇALIŞMA ARKADAŞLARI GÖZÜYLE

İçöz'ün bilime ve çalışma arkadaşlarına katkılarını farklı açılardan görebilmek için yazının hazırlanması sürecinde bazı öğretim elemanlarının kendisi hakkındaki düşüncelerini aldım. Bunlar arasında, Ebru Günlü (Dokuz Eylül Üniversitesi Öğretim Üyesi); Lisans öğrenimi sırasında tanıştığı ve akademik yaşama adım atmasında önemli bir etkisi olan İçöz'e yönelik duygularını şu cümleler ile aktarır:

Orhan İçöz ile yolum Lisans döneminde keşişti. Akademik kariyer yapma konusundaki arzumu fark etmesi ise yine aynı dönemde söz konusu oldu. Yüksek Lisans ve Doktora tez danışmanım olarak da aynı yolda bir süre beraber

yürüdük. Dolayısıyla bizzat kendisine vefa hissederek, bana inandığı ve akademik kariyerimde bana yol açtığı için kendisine teşekkür ederim. İçöz'ün danışmanlığı süresince oldukça disiplinli ve yöneticiliğinde de ofise ilk gelen ve en son çıkan, yıllık izin dışında hep ofiste olan öğretim elemanlarından birisi olduğunu söylemeliyim. Ayrıca İçöz'ün, gelişmeleri takip eden ve kendini güncellemeyi seven bir yapıya sahip olduğunu da belirtmek isterim.

Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı Öğretim Üyesi M. Banu Durukan ise yöneticilik düzeyinde beraber çalıştığı İçöz'ü şöyle anlatır:

Orhan İçöz'ü yakından tanımaya başlamam Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanlığı görevine adaylığımı açıkladığı dönemde oldu. Adaylığı ile ilgili benimle yaptığı görüşmede dürüst ve açık sözlülükle görüşlerini belirtti. Sorularıma samimi yanıtlar verdi. Daha sonra 4,5 yıl kendisi ile Dekan Yardımcısı olarak birlikte çalıştım. Bu dönemde kendisini daha yakından tanıma fırsatım oldu. İletişime açık olması, karşısındakinin görüşlerine önem vermesi, yeni fikirlere açık olması gibi özellikleri birlikte çalışmayı kolaylaştırdı. Hemfikir olmasa bile, karşısındakinin fikirlerini saygıyla karşılaması ve yeri geldiğinde benim kendi doğrularıma göre hareket etmeme olanak tanıması, Dekan Yardımcısı olarak çalışmalarımda önümü açtı. Kendisinin bana olan güvenini ve desteğini hep arkamda hissettim.

Uzun yıllar Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde akademik yaşamına devam eden Zafer Öter (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Öğretim Üyesi) ise İçöz ile tanışmasını ve akademik katkılarını şöyle iletir:

Orhan İçöz ile lisans öğrenimim sırasında 1994-1995 akademik yılında birinci sınıf öğrencisi iken tanıştım. Kendisi ile bir süre Bölüm Başkanım, bir süre Dekanım ve beş yıl boyunca da Doktora tez danışmanım olarak birlikte çalıştık. İçöz'ün yöneticilik yönü astlarını güçlendirme üzerine kuruludur diyebilirim. Sertifika programları açma, üniversite dışında projeler geliştirme gibi asistanları hem akademik hem ekonomik açıdan destekleyen yaklaşımını çok değerli buluyorum. Diğer olumlu idarecilik yönü, personeli yurtdışı göreve, projeye, staja ve eğitime teşvik etmesi ve bu konuda idari desteğini sağlamasıdır. Kendisinin, Türk turizm

literatüründeki önemi iki farklı açıdan vurgulanabilir. İlk olarak çift yabancı dilde müfredata sahip ve yabancı dilde eğitim veren bir turizm işletmeciliği bölümü deneyimine sahip sınırlı sayıda öğretim üyesinden birisidir. Bu bağlamda yabancı dilde turizm eğitimi verilmesi ve yabancı dilin turizm eğitimindeki yeri konusunda birikimi vardır. İkinci olarak, Türkiye’de çok az akademisyenin eser verdiği bir alan olan seyahat işletmeciliği alanında kitap yayınlamış olmasındır.

Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi öğretim üyelerinden Osman Nuri Özdoğan, İçöz’ü kısaca anlatırken unutamadığı bir anısını da paylaşır:

Orhan İçöz’ü, Doktora dönemimde Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı iken tanıdım. Kendisi gerek yönetici gerekse öğretim elemanı olarak oldukça titiz bir kişiliğe sahiptir. Kendine has, sakin tavırları ile dikkat çeken İçöz, kişilerle mesafeli durmasına karşın aslında oldukça sıcakkanlıdır. Öğrencilik döneminde aynı fakültede Araştırma Görevlisi iken yaşadığım ve unutamadığım bir anımı paylaşmak isterim. İçöz, benden bilgisayarda bir rapor hazırlamamı ister, ben de hazırlayıp aynı gün gönderirim. Birkaç gün sonra raporu hazırlayıp hazırlamadığımı sorar. Ben de gönderdiğimi ancak bilgisayarımdaki arıza nedeniyle kendisine ulaşmamış olabileceğini söylerim. Kısa bir süre sonra bana yeni bir bilgisayar verilir. O dönem fakültede kullanabileceğim başka bir bilgisayar olmadığını da biliyorum. Bilgi işlem sorumlusuna durumu sorduğumda İçöz’ün kendi ofisinden kendi bilgisayarını gönderdiğini söyler...

Çalışma arkadaşlarının paylaşımlarında İçöz’ün hem akademisyenlik hem de uzun yıllar yürüttüğü idarecilik görevinde genç akademisyenleri destekleyen ve onlara yol açmaya çalışan yönü ile güncel gelişmeleri takip eden, iletişime açık, disiplinli ve titiz kişiliği öncelikle göze çarpar. Kendisinin danışmanlığında bir Yüksek Lisans tezi yazmış ve çoğu dersine gerek öğrenci gerekse asistanı olarak katılmış biri olarak “titiz çalışma disiplininin” çoğu zaman bana işi tekrar yapma, ödevi yeniden hazırlama ya da tezin belli bölümlerini sil baştan yazma olarak geri döndüğünü de belirtmek isterim. Ancak böyle çalışıyor olmanın artısı da yapılan işin “gerektiği gibi” ve “hatasız” sonuçlandırılmasının görülmesidir. Bu nok-

tada, eski bir öğrencisi ve asistanı olarak yukarıda bahsedilen özelliklere eklemek istediğim kişisel görüşüm; İçöz’ün oldukça sabırlı ve hoşgörülü bir insan olduğu yönündedir. Öyle ki; oldukça sınırlı olabileceğini tahmin ettiğim zamanlarda bile sergilediği sakin duruş şahsım adına örnek aldığım ve hep hatırladığım önemli kazanımlarımdan biri olur.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu yazı kapsamında 38 yıl boyunca turizm alanına farklı açılardan katkı sağlayan Orhan İçöz’ün turizm alanına bir akademisyen olarak verdiği emeğe, yayınladığı eserlerine, yetiştirdiği meslektaşları ve şahsım açısından taşıdığı öneme objektif bir biçimde yer vermeye çalıştım. İçöz, alanındaki tüm gelişmeleri takip eden, yenilikçi, genç akademisyenleri her zaman teşvik etmekten yana olan, sentez yeteneği güçlü bir akademisyendir. Çalışmalarını sürdürürken yürüttüğü farklı yöneticilik görevlerinde de zaman zaman akademik kimliğini de bir yana bırakabilen, anlayışlı, alçakgönüllü ve sabırlı bir kişiliğe sahiptir. Derslerine her zaman hazırlıklı ve ilk günkü gibi istekli olarak girer. Öğrettikleri ve yönlendirmeleriyle genç akademisyenlere önemli katkıda bulunan İçöz’e; emek verdiği tüm akademisyenlerin gerek mesleki gerekse kişisel saygısının şimdi olduğu gibi ilerleyen yıllarda da devam edeceğini belirtmek isterim. Turizm alanına ve akademisyenlerine değerli katkılarının sürmesi dileğiyle...

SEÇİLMİŞ ESERLERİ

Kitapları

- İçöz, O. (2001). *Turizm İşletmelerinde Pazarlama – İlkeler ve Uygulamalar*. (İkinci Baskı) Ankara: Turhan Kitabevi.
- İçöz, O., Var, T. ve İlhan, İ. (2002). *Turizm Planlaması*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- İçöz, O. (2005). *Turizm Ekonomisi*. (Üçüncü Baskı) Ankara: Turhan Kitabevi.
- İçöz, O. (2005). *Hizmet Pazarlaması*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- İçöz, O. (2007). *Genel Turizm-Turizmde Temel Kavramlar ve İlkeler*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- İçöz, O. (2009). *Seyahat Acentaları ve Tur Operatörlüğü Yönetimi*. (Altıncı Baskı) Ankara: Turhan Kitabevi.

Makaleleri

- Aktan, B. ve İçöz, O. (2009). Revisiting the Successive Financial Crises and Bank Failures on the Threshold of a Global Hell: A Qualitative Review, *Investment Management and Financial Innovations*, 6 (1): 65-74.

- Hirst, A., Ashwin, M., Bednall, D., Icoz, O. and Bjorling, M. (2010). A Preliminary Investigation into the Phenomenon of Social Networking Sites in Europe and Its Impact upon Generation Y, *Journal of Retail Marketing Management Research*, 2 (2): 1-11.
- Icoz, O., Var, T. ve Kozak, M. (1998). Tourism Demand in Turkey, *Annals of Tourism Research*, 25 (1): 236-240.
- Icoz, O. ve Icoz, O. (2012). The Role of Travel Intermediaries in the Development of Sustainable Mountain Tourism - The Case of Turkey, *Turizam-International Scientific Journal*, 16 (2): 50-64.
- İçöz, O. (1981). Toplumsal Açıdan Turizm Eğitiminin Gerekliliği, *Turizm İşletmeciliği Dergisi*, 3 (10-11): 376-383.
- İçöz, O. (1983). Turizmde Örgüt Sistemi, *Turizm İşletmeciliği Dergisi*, 4 (15-16): 602-613.
- İçöz O. (1986). Gelişmekte Olan Ülkelerde Turizmin Ekonomik Önemi. *Turizm Yıllığı 1986*, Ankara: T.C. Turizm Bankası A.Ş. Yayını: 114-121.
- İçöz O. (1988-1989). Türkiye'ye Yönelik Uluslararası Turizm Talebini Belirleyen Etkenler. *Turizm Yıllığı 1988-1989*, Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Yayınları: 204-213.
- İçöz, O. (1991a). Enflasyonun Turizm Sektörüne Etkileri, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2 (1):19-21.
- İçöz, O. (1991b). Turizm Sektöründe Tanıtma ve Pazarlama Stratejileri, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2 (2): 35-39.
- İçöz, O. (1991c). Turizm Sektörünün Gelişmesinde İnsan Unsurunun Önemi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2 (6):15-18.
- İçöz O. (1993). Turizm Sektöründe Plan ve Planlamanın Önemi, *Turizm Yıllığı 1993*, Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Yayınları: 88-100.
- İçöz, O. (1994). 2000'li Yıllara Doğru Türkiye'nin Dünya ve Avrupa Turizmdeki Yeri, *Turizm Yıllığı 1994*, Ankara: T.C. Turizm Bankası.
- İçöz O. (1994). 2000'li Yıllara Doğru Türkiye'nin Dünya ve Avrupa Turizmdeki Yeri. *Turizm Yıllığı 1994*, Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Yayınları: 142-158.
- İçöz, O. (1995). Turizm Araştırmalarının Alanları ve Temel Sorunları, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6 (1): 30-37.
- İçöz, O. (1999). Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında Doçentlik Sınavları Üzerine-Editöre Mektup, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10 (2): 52-53.
- İçöz, O. ve Kozak, N. (1999). Turizm İşletmeciliği Dergisi'nin Turizm Literatürüne Katkısı Hakkında Bir İnceleme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10 (2):9-17.
- İçöz, O. (2000). Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında Doçentlik Sınavları Üzerine-2-Editöre Mektup, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 11 (2): 178-180.
- İçöz, O., Gürsoy, D. ve Emeksiz, M. (2006). A Yield Management Model for Five-Star Hotels: Computerized and Non-computerized Implementation, *International Journal of Hospitality Management*, 25: 536-551.
- Oral, S. ve İçöz, O. (1995). *Avrupa Birliği'nde Turizmin Gelişmesi-Turizm Politikaları ve Türkiye, Türkiye - A.B. İlişkiler ve Gümrük Birliği Sürecinde Sektörlerimiz*. İzmir: İzmir Ticaret Odası Yayını, 13: 19-28.
- Var, T., Golam M., ve Icoz, O. (1990a). Factors Affecting International Tourism Demand for Turkey, *Annals of Tourism Research*, 17 (4): 606-610.
- Var, T., Golam M., ve Icoz, O. (1990b). A Tourism Demand Model, *Annals of Tourism Research*, 17 (4): 622-626.

Yönetilen Tezler

- Akbaba, A. (2003). Konaklama İşletmelerinde Kalite Fonksiyon Göçerimi (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Efendi, M. (2009). Yabancılar Emlak Satışının Turizm İşletmelerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Emeksiz, M. (2001). Beş Yıldızlı Otel İşletmeleri İçin Getiri Yönetimi Uygulama Modeli (*Basılmamış Doktora Tezi*). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Günlü, E. (2000). Turizmde Takas (Barter) Sisteminin Uygulanabilirliği (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Günlü, E. (2003). Örgüt Kültürünün Çatışmalar Üzerine Etkisi ve Mevsimlik ve Sürekli Faaliyet Gösteren Otel Yöneticilerinin Çatışma Yönetimindeki Rolü Üzerine Bir Araştırma (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İlhan, İ. (1999). Bölgesel Turizm Planlaması Modeli ve Nevşehir Örneği (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocabağ, Y. (1996). Kuşadası'nda Yat Turizminin Bölgenin Ekonomik ve Turistik Gelişmesine Katkısı (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kozak, M. (1993). Türkiye'nin Turistik Arz Kapasitesi ve Turistik Arz İle İlgili Ekonomik Değişkenlerin Dış Turizm Talebine Etkisi (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kulu, O. (1994). Turizmde Arz Kaynaklarının Çeşitlendirilmesi ve Ege Bölgesinde Alternatif Turizm Olanaklarını Geliştirme Potansiyeli (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, G. (2007). Destinasyon Yönetimi ve Pazarlama Temelleri - İzmir İçin Bir Destinasyon Model Önerisi (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sözen, M. E. (2013). Tüketicilerin Teknoloji Ürünlerindeki Marka Tercihini Belirleyen Faktörler (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahbaz, R. P. (1995). Dış Tanıtım Harcamalarının Dış Turizm Talebine Etkileri (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahbaz, R. P. (1999). Dünya Turizm Hareketlerinin Gelişmesinde Havayolu Ulaşımının Etkisi ve Havayolu Firmalarının Türkiye'nin Tanıtımına ve Dış Turizm Talebine Etkileri (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Şimşek, S. (1996). Seyahat Acentalarında Fiyatlandırma Kararlarını Etkileyen Faktörler (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Toker, B. (2003). Otel İşletmelerinde Bilgi Teknolojilerinin Personel Temin ve Seçim Sürecinde Uygulamaları-İzmir ve Aydın İllerindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otelere Yönelik Bir Çalışma (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Unur, K. (2002). Dış Turizm Gelirlerinin Hesaplanmasında Kullanılan Yöntemler ve Uydu Hesaplama Yöntemi (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, B. S. (2005). Bilgi Teknolojilerinin Turizm İşletmelerinin Faaliyetlerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Yılmaz, Ö. D. (2004). Turizm İşletmelerine Kriz Yönetimi ve Konaklama İşletmeleri Yöneticilerinin Krizlere İlişkin Yaklaşımlarına Yönelik Bir Araştırma (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

- İçöz, O. ve Kozak, N. (1999). Turizm İşletmeciliği Dergisi'nin Turizm Literatürüne Katkısı Hakkında Bir İnceleme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10 (2):9-17.

- Özgür Devrim YILMAZ, Yrd. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, Buca, İzmir.
E-posta: devrim.yilmaz@deu.edu.tr

Özen Dallı: Bürokratik Akademik ve Uygulamacı Kişiliği

Nüzhet KAHRAMAN

İstanbul Ticaret Üniversitesi,
İşletme Fakültesi

GİRİŞ

Özen Dallı, Türkiye'de turizmin makro düzeyde planlanması ve gelişmesi konularında yoğun emek harcamış önemli bürokratlardan biridir. Turizm alanına yaptığı katkılar sadece bürokratik çalışmalarıyla şekillenmemiş olup, Turizmi Geliştirme ve Eğitim Vakfı'ndaki (TUGEV) etkin çalışmalarının yanı sıra üniversitelerin turizm bölümlerinde verdiği dersler ile de gençlere eğitim alanında yararlı hizmetler sunar. Dallı ile tanışıklığımız, ilk olarak, Turizm Bakanlığı'nda Müsteşar Yardımcısı olarak göreve başladığı döneme gider (1974). O dönem, Turizm Bakanlığı bünyesinde ekonomist olarak görev yaptığım yıllardır (1972-1975).

Dallı, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda, son derece kibar, bürokratik nezaketi yüksek, pozitif enerji taşıyan güler yüzlü ve sakin kişiliğiyle anılır. Turizm Bankası'nda görev aldığım dönemlerde TUGEV ile Turizm Bankası ilişkileri bağlamında görüşmelerimiz olur. Kendisiyle yolumuz, İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde kesişir (2007). Aynı yıl, Dallı, Öğretim Görevlisi, ben de Öğretim Üyesi olarak İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin Turizm İşletmeciliği Bölümü'nde çalışmaya başlarız. Bu yazı kapsamında da kendisiyle olan deneyimim ve çalışma arkadaşlarının gözüyle Dallı'nın kişisel özelliklerinin yanı sıra, akademik ve bürokratik kişiliğini tanıtmaya çalışacağım.

ÖZGEÇMİŞİ

1936 yılında Ankara'da doğan Dallı, Yeşilköy İlkokulu'ndan birincilik derecesiyle mezun olur. Ortaokul ve lise öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde tamamlar (1955). Lise arkadaşlarının telkini ve ailesinin teşviki ile yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde tamamlar. Üniversitede iken lise dönemi arkadaşlarıyla olan dostluk ve ilişkileri devam eder. Özellikle Erdoğan Teziç, Özer Eskiuyurt ve Evin Ertür ile birbirlerine destek olur ve dersleri arasında meslek yaşantılarının nasıl olacağını tartışırlar. Üniversite ve çalışma yaşantıları arasında askerlik hizmeti de yer alır. 1960-1961 yıllarında Deniz Kuvvetleri'nde, daha sonra siyasi hükümlülerin yargılanacağı Yassıada'da ve kısmen de Gölcük Üs Komutanlığı'nda askerlik görevini tamamlar.

27 Mayıs 1960 darbesi ile ülkede demokrasiye ara verilir; siyasi, ekonomik ve sosyal anlamda çalkantılı bir dönem başlar. Dallı ve arkadaşlarında, devlet bürokrasisi içinde kalarak ama bilimsel bir kurumda çalışma düşüncesi hakim olur. Bazıları akademik kariyere adım atarken